

Piscatorum et Sredni peninsularum. Neque id solum; Finnia enim adacta est Russicae civitati locare Hangoe peninsulam orbemque circumstantis maris insularumque in eo existentium ad quinque millia passuum, ut munita loca sibi Russia constitutae, quae contra aggressionem aliquam eam defendant; aliaeque varii generis condicione de maritimis copiis, de ferriviis, de libero Russorum transitu per Finnorum rempublicam...

Deplorabilis hic rerum status num poterit firmam pacem Finnico populo afferre? Verum equidem omnino exstitit quod iam dederat Pius XII P. M. monitum, gladium pacis conditiones imponere posse, minime heu! veram pacem creare!

Dum haec geruntur, Summer Velles, a secretis publicorum negotiorum in Civitatibus Foederatis Americae Septentrionalis, earum Praesidis nomine, Europam peragratus, ut quae fieri in futurum tempus possint prospeculetur, praesertim circa oeconomiam apud omnes populos restitucionem. Dictitant illum aequabilem iustumque compensationem patrocinari inter divites pauperesque nationes, permutationum mutuique laboris libertatem, quae in pace iustitiae innixa renatae oeconomiae rei caput sit, ab armis discessu comitante, ex quo vis et opera procedent in divitiarum distributione: priusquam vero de liberis permutationibus, de mutuo labore, de armorum depositione sermo habeatur, necesse erit, ad aequabilitatem obtinendam, par pondus pro omnibus constituere. Optime quidem; sed prius animorum conversio efficienda prorsus est!

Eventus alii peculiari nota digni non sunt, nisi renovatio Gallorum administrorum collegii, in quo Daladier exterorum negotiorum praefecturam unicam retinuit; et conventus Hitleri atque Mussolini ad Brenneri fines. In castrorum enim occidentali fronte adhuc procursatur.

POPLOCOLA

FABULAE

DOCTOR EQUES

Κακὸν μέγιστον τοῖς ἔχουσι αὐτὸν φθόνος
Professor quidam, iamdiu eques iure optimus,
Oculis spectabat comitem limis, ordinis
Eiusdem honorem qui studebat assequi:
« Senio confectus, hebes, in mortis limine
Rescribere ad equum, amice, ut bene valeas
[cave!]»
Salse at collega: « Pridem fulges anulo! »

LANIUS RATIOCINATOR

En mercatori idem ac furi cur sit deus.
Lanius hillas, qui venditabat optimas,
Botulos rogatus quis farciret carnibus,
« Suavis perdicis » inquit « et sapori equi ».
« Rata qua parte? » « Ex aequo: nempe una cum
[avi]
Quadrupedem unum tero et botellis insero ».

VULPES ET GALLUS

Imago quam sit vanae nocua gloriae
Vel calliditati belle docet haec fabula.
Arreptum velox gallum vulpes mordicus
Vivam gerebat catulis escam edacibus:
Laeta et per sylvae dum repit declivio
Mente ales volvit qui instantem vitet necem.
Nunc cursu anhela castaneti umbram subit
Rapax, nucesque cernit mites cortice
Delapsas hirto; huius rident calyces
Clivo sparsis late rubenti fructibus.
Aegre tum vulpes: « Quot chistiniae! » dentibus
Muttit mendosa: mox Martis quaeritur avis:
« Crassae heu misellam victimam insipientiae!
Ilitterata turpe est trudi in guttura:
Male cessi! Ignoras an cerebrum desideras? »
Vulpes dum stulte: « Castaneas novi nuces! »
Clamat, emitit laxis pullum faucibus,
Rapidis petit qui celsam pennis arborem,
Mutasque sylvas cantu implet victoriae.

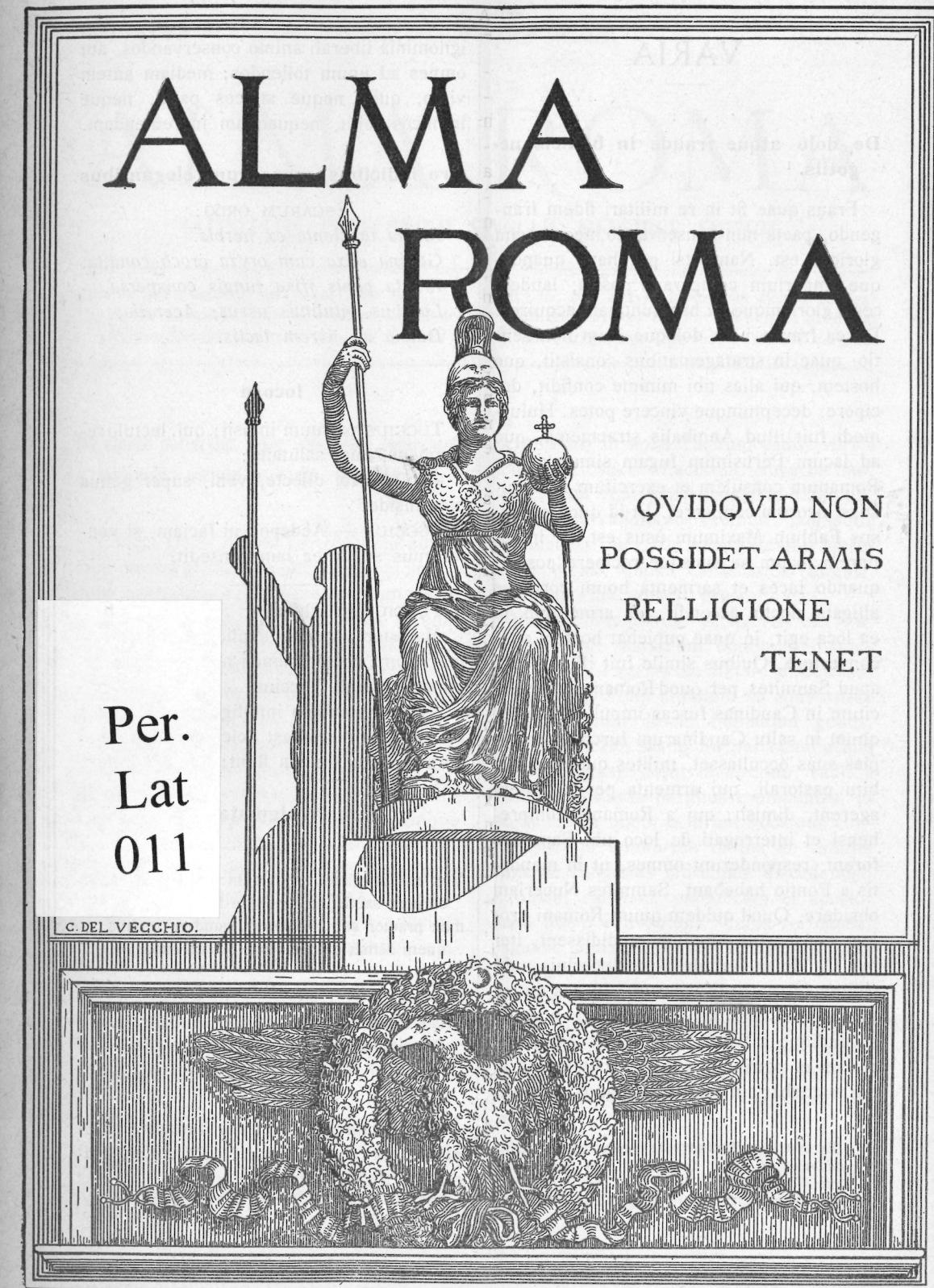
M. GINOTTA.

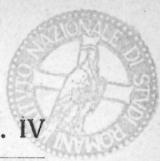
IMPRIMATUR:

† Fr. ALFONSUS C. DE ROMANIS, Ep. Porphyreensis.
Vic. Gen. Civitatis Vaticanae.

Dr. JOSEPHUS FORNARI, Moderator, Sponsor.

TYPIS POLYGLOTTIS VATICANIS

VARIA

De dolo atque fraude in bellicis negotiis.¹

Fraus quae fit in re militari fidem frangendo, pacta non conservando, nequaquam gloriosa est. Nam etsi per hanc quandoque imperium comparare possis, laudem certe gloriarique ex hac nunquam acquires. De ea fraude vero doloque idem non sentio, quae in stratagematibus consistit, qua hostem, qui alias tibi minime confidit, decipere, deceptumque vincere potes. Huiusmodi fuit illud Annibal's stratagma, quo ad lacum Perusinum fugam simulavit, ut Romanum consulem et exercitum in angustias locorum coniceret. Et id quod adversus Fabium Maximum usus est, ut in tu tiorem locum se suosque recipere posset; quando faces et sarmenta boum cornibus alligata noctu accendit, et armentum in ea loca egit, in quae cupiebat hostem sese convertere. Quibus simile fuit illud Pontii apud Samnites, per quod Romanorum exercitum in Caudinas furcas impulit. Nam is, quem in saltu Caudinarum furcularum copias suas occultasset, milites quosdam habitu pastorali, qui armenta per planitem agerent, dimisit; qui a Romanis comprehensi et interrogati de loco ubi Samnites forent, responderunt omnes, ut in mandatis a Pontio habebant, Samnites Nuceriam obsidere. Quod quidem quum Romani propter consensum omnium credidissent, iter per Caudinas furculas, ut Nuceris subsidium ferrent, suscepserunt. In eas autem quum fuissent ingressi, deprehenderunt se undique a Samnitibus septos esse. Potuisset et patris sui consiliis obtemperare, qui suadebat aut omnes Romanos sine ulla

ignominia liberali animo conservandos, aut omnes ad unum tollendos; medium autem viam, quae neque amicos parat, neque inimicos tollit, nequaquam ingrediendam.

Pro iudicibus mensarum elegantibus

ESCARUM ORDO:

Intrita iurulenta ex herbis.

Gallina elixa cum oryza croco condita.

Frusta panis frixa fungis conspersa.

Lumbus vitulinus assus; Acetaria.

Dulcia ad florem lactis.

Iocosa

TUCCIU' patrum invisit; qui, lectulo recumbens, eum salutans:

— O Tucci dilecte, veni, super genua mea inside.

TUCCIU' — Aedopol! ut faciam, si venter tuus super ea iam consedit?

TUCCIU' in schola.

Magister accurate explicat nubium formationem, phaenomenon nempe aquae vaporantis. Tum Tuccius:

— Nunc tandem intelligo ut sunt nubes albae atque nigrantes! Scicilicet illae e vaporante aqua munda flunt; hae a sordida.

Aenigmata

I

Vox eadem maneo: mox sum fera bestia, taetra corpore saetigero denteque fulmineo; mox praetor sum Romanus, gaudere rapinis quem sensit damno terra Sicana suo.

II

Triste tibi faciens pectus rigo lumine rore. Principium demis? Candidus ales adest.

FR. PALATA.

Aenigmata in superiore fasciculo proposita his respondent: 1) *Pārentes, Pārentes;* 2) *Asser, Passer.*

¹ Ex NICOLAI MACHIAVELLI opere: *De republica disputationes ex prima decade T. Livii latine vertit H. BINDI.*

Ann. XXVII

Romae, mense Aprili MCMXL

Fasc. IV

ALMA ROMA

LATINITATIS PRAECONIUM SINGULIS MENSIBUS EDITUM

Premium subnotationis an. MCMXL est pro Italia libell. 15; pro ceteris nationibus summa italicas lib. 30 exaequans; ante solvendum rectoque tramite mittendum sive ad IOSEPHUM FORNARI doctorem Romam, Via del Governo Vecchio, 96 sive ad Typographiam Polyglottam Vaticanam, Città del Vaticano

De causis potioribus quae romanum Imperium, evangelica virtute operante, labefactarunt

Eodem modo, quo ex cotyledonum putredine novam germinare plantam inspicimus, quae agricolarum sollicitudines compensare debet, ita nos, oculis intentis incunabula Christianorum prospicientes, post Commodo imperatoris tempora praeuersa, progredientem, in Reipublicae structura, tabem inspicimus, quae Fabriciorum, Cincinnatorumque exempla despicienda proclamans, eadem in fabularum regnum coniciebat. Morum probitas fidesque ab hominum societate depulsae fuerunt earumque loco, superbia, libido, avaritia steterunt. Interim Paganorum societatem quam cum cotyledonibus contuli, veterius de nulla re sollicitus occupat, qui cum evangelico sinapis grano pugnat ut illud omnibus oleibus maius existat.

Viri docti inter Paganos, hoc evangelicum semen non perspexerunt, quod tantum, Constantino imperante admirati, consideratione atque examine dignum censuerunt. Sed persecutionibus saevientibus, — quae pugna in hominum societate tanti ponderis fuit! — doctorum virorum curam de Christianorum moribus, nullam inspicimus, et si quando de Christianis moribus

locuti sunt, ut apud Tacitum cedit, verbis pene iniuriosis id effecerunt. Superba haec negligentia rem Christianam non minuit, immo eam validiores reddidit, pugnaque Paganorum inter Christianorumque mores acrior viguit, quoad Christianus sanguis, Christianorum semen evasit.

Rerum humanarum scriptores eo tempore minime senserunt hominum mentes a multiplici Paganorum itinere discessisse et ad novae Fidei unitatem se convertisse atque ad hunc finem humanum genus, Providentis Dei manu fortiter suaviterque esse adductum. Sicut in circuitu, radii e multis curvatura partibus erumpentes, in unum locum quem centrum vocamus contendunt, ita animorum motus ab infinita Paganæ religionis pluralitate discedentes, in unam, sanctam, catholicam et apostolicam fidem conveniunt. Cuius rei causa, Paganæ religionis vincula dissolvuntur, Christianaeque Fidei vincula arctius colliguntur. Ea quae apud ethnicos dissolventia elementa existunt, a Christiana Fide collecta ac velut in fusorium vasculum demissa, ita purificantur et purificata coalescunt, ut nova humana societas inde efformetur.

Tali modo, ad Deum veritatis centrum ea magna elementa convergebant, quae humanæ societatis ac domestici consortii

fundamenta sunt, eaque Sanctae Crucis illuminata splendoribus, Crucis, quae ignominiae signum fuerat, illum elaboraverunt triumphum *ad Saxa rubra*, Constantino Magno praenuntiatum fatidicis illis verbis: *In hoc signo, vinces!*

Praepotens Alexandri Magni imperium quod melius in illis fatiscentibus Orientalibus imperiis invenerat amplexatum est ut ad hellenicum usum mores redderentur, atque ita scite omnia immutavit; deinde Romanum imperium quasi haeres reliquias extremas regnorum quae e graeco-macedone imperio originem duxerant, in suam potestatem adducens, illud voluptuosum atque effulgens vivendi genus eduxit, unde humanitas officiosa orta est, quam Romanam appellamus. Inde Romanorum *cosmopolitanismus* viguit, qui Stoicorum sectae adhaerens, humani cultus exquisitum fructum protulit, quem Deus Providens ad proximam Evangelii diffusionem veluti fundamentum in Universo Orbe statuerat. Nam post Macedonis imperii constitutionem ab Alexander effectam et a successoribus diutam, *Romanus civis* idem fuit ac *Orbis terrarum civis*, quem universalem cogitandi modum Stoicorum effata enutrierunt, et ad perfectam maturitatem eduxerunt; Romanorum vero imperium illa in suam rem accepit, singularem cogitandi modum antiquae Graeciae depulit et fundamenta illius gloriosae molitionis statuit, quam «*Romanum ius*» appellamus. Caracalla imperante, totius Orbis gentes quae voluerunt, pecunia, romanam civitatem adeptae sunt et Roma, ut sophista Polemus scriptum reliquit: *Universi compendium fuit, seriusque poëta Namatianus canere non dubitavit:*

*Fecisti patriam diversis gentibus unam,
placuit invitis, te dominante, capi.*

(Iter).

Interim romana Res, e manibus severiorum Patriciorum in Aula Patrum collectorum, ipsa per se in manus Principis de-

fluebat, penes quem summa rerum potestas erat, qui magna negotia per graeculos libertos plerumque administrabat. Cuius rei causa, suprema Patrum auctoritas e sella depulsa, tota Rei Publicae constitutio cedit, arbitriumque Principis suorumque Satraparum stetit.

Imperatoribus regnantibus, severa illa discriminatio inter nobile et humile genus paullatim evanuit hominesque infimi, faex et sordes populi, ad summa imperii fastigia elati sunt. Opinati sunt Stoici philosophi, omnes homines inter se pares esse, unde illa affluit *caritas humani generis*, quae Epiteto magistro, ad meram fraternitatem pervenit¹ viamque evangelicae doctrinae stravit quae veritati innititur dicenti: *Pater noster, qui es in caelis.*

A Deo providente iter hoc signatum fuerat, atque ita ex deficiente Romana societate illa Christiana societas viguit, per quam Mundi redemptio effecta est.

ALEXANDER AURELIJ.

DE LATINI SERMONIS NOTIS SINGULARIBUS¹

Substantivum pro adiectivo

Nomen adiectivum nonnunquam redditur nomine substantivo, quod genitivo effertur.

EXEMPLA: Caesar salutem suam *Gallorum* equitatui committere non audebat (CAES.) — Cleonthes dixit in animis *hominum* informatas deorum esse notiones (CIC.) — Nullam capitaliorem pestem quam *corporis* voluntatem hominibus dicebat a natura datam; hinc patriae proditio-nes, hinc rerum publicarum eversiones nasci (CIC.) — Memorare possem quibus in locis maximas *hostium* copias populus romanus parva manu fuderit, ni ea res

¹ ZELLER, *Filosofia dei Greci*, III, 1.

¹ Cfr. fasc. sup.

longius nos ab incepto traheret (SALL.) — Omnes virtutes non tam ipsis qui eas in se habent, quam generi *hominum* fructuosa putantur (CIC., *De or.*, II, 84) — Fremitus *indignantium* tota curia erat (TIT. LIV.) — Clamore diversa *rogitantium* aut incerta *respondentium* omnis ora compleri (TAC.) — Hominum generi universo cultura agrorum est salutaris (CIC., *Sen.*, 16) — Ingenia *Graecorum*; Consuetudo *Graecorum* (CIC., *Verr.*, II, 66, 159) — *Atticorum* antiqua comoedia (CIC., *Off.*, I, 29, 104) — Doctrina *Atheniensium* (CIC., *De orat.*, III, 11, 43) — Victoriae *Atheniensium* — Eruditio ac doctrina *Romanorum* — Discrepantiae *verborum* — Ordines *temporum* (CIC., *Brut.*, IV, 15) — Studium *litterarum* (CIC., *Pro Sest.*, II, 110) — *Historiae fides* (CIC., *Ad Q. fr.*, I, 8, 23) — Conversiones *rerum publicarum* (= politicae) (CIC., *De div.*, II, 2, 6) — *Philosophorum* sententiae (CIC., *Nat. deor.*, I, 3, 5) — *Mathematicorum* ratio (CIC., *De Fin.*, V, 4, 9) — *Civium* (= *civilia*) iura — *Civium* (= *publica*) libertas — *Omnium* (= *publica*) salus — *Omnium rerum* (= *generalis*) perturbatio — *Omnium rerum* (= *extrema*) inopia — In te *omnium* coniuncti oculi sunt — *Naturae lex* (CIC.) — *Naturae* principia communitatis et societatis humanae (CIC.) — Vitia *adolescentiae*.

Propositio adiuncta pro participio aut gerundio.

Propositione adiuncta non invenuste redditur participium aut gerundium patrii sermonis.

EXEMPLA: Timotheum, clarum hominem Athenis et principem civitatis, ferunt, *quum coenavisset* apud Platonem eoque convivio admodum *delectatus esset*, *vidissetque* eum postridie, dixisse: «Vestrae quidem coenae non solum in praesentia, sed etiam postero die iucundae sunt» (CIC., *Tusc.*, V, 35) — Ptolomaeus, pulso

Antigono, *quum regnum totius Macedoniae occupasset*, pacem cum Antiocho facit (IUST., XXIV, 1) — Claudius bello primo punico, *quum praelium navale committere vellet*, auspicio more maiorum *petiisset*, et pullarius non exire cavea pullos *nuntiasset*, abiici eos in mare iussit dicens: «Quia esse nolunt, bibant (VAL. MAX., I, 4, 3) — Demosthenem scribit Phalereus, *quum dicere nequiret*, exercitatione fecisse ut planissime diceret (CIC.) — Rex, postquam bello Datamem opprimi non posse *animadvertisit*, insidiis interficere studuit (CORN. NEP.) — Si videris hominem felicem inter adversa, nonne admiraberis eum? (CIC.) — Telo si primam aciem *praefregeris*, reliquo ferro vim nocendi sustuleris (IUST.).

S. Leonardi in Helvetia.

I. Jss.

De Aluisio Orione Patre Miserorum

Vir amplissimus atque dignus quem memoremus fuit Aluisius Orion Dertonensis, Orioninorum, quos appellant, sodalium creator atque moderator.

Is igitur anno MDCCCLXXII humili loco apud Dertonam natus est: pater enim vias silice sternebat, mater autem umbratibus muneribus in Urbani Rattazzi aedibus est functa. Cum autem adhuc praetextatus esset, patri, dura in opera incumbenti, auxilio libenti animo esse solebat; at, quandoquidem parentes inopia laborabant, atque is Christi sacerdos creari cupiebat exoptabatque, paganum curionem, ut ab eo linguae latinae elementa ediscret, frequentare coepit.

Ali quanto igitur temporis spatio interfecto Dertonan venit, ibique, cathedralis ecclesiae aeditus factus, vitam, quadam futuri spe nixam, apud canonicos trahens, seminarii ludos diligenter frequentabat. At

res, memoria profecto digna, tunc patuit, quae cum Orionis ingenii index, tum futurarum rerum omen est habenda.

Etenim nummulis, quos, memorato munere explicando, sibi comparabat, et rebus suis et adulescenti cuidam, sacerdotali officio fungi cupienti, consulebat. Cum vero adhuc puer esset, Sodalicii Salesiani se socium futurum speculam quandam aluit; at postea suum quidem, sed persimile ingressus est iter. Quam ob rem, volvendis annis, factum est ut Salesianae atque Cottolengiae Societatum dogmata miscuerit; nam in pueros erudiendos instituendosque et in omnigenos puerulos pannosos, a suis in ipso rerum discrimine destitutos eaque causa huc et illuc deambulantes et temere vitas agentes, iuvandos summa cum sollertia incubuit. Quam metam quo facilius contingeret cum apud Italos, tum in Argentina, quam appellant, Libera Civitate in aliisque orbis terrarum regionibus instituta exaedificavit.

At tantus Vir nuperrime inter omnium lacrimas et desideria mortuus est! Nam, cum, valetudinis confirmandae renovandaeque gratia, in Liguribus moraretur, improviso cordis vitio labefactatus est, et piissime, sicut vixerat, vita est defunctus.

Funus atque exequias qualia meruit habuit: etenim Aluisio Orioni, viro quam qui maxime modestiam summae dignitati miscenti, honestam magnificamque pomparam sacer ordo, magistratus populusque universus fecerunt, eiusque corpus usque in «Ristocchensem» quam nuncupant, «Domum» comitati sunt.

Illinc vero, postquam absolutionem amplissimus pater purpuratus Mediolanensisque archiepiscopus, Schusterus nomine, perfecerat, in Stephanianum templum adlatum est eius corpus, quod, in funebri collocatum tabulato, conventus atque multitudo sunt venerati atque Gorla curio benedictione honestavit.

Dum vero pompa templum petit, ex

complurium domorum fenestrarum faces et vexilla obiecta sunt; praeterea non rerum necessitas, non aetas, non valetudo quemquam retardavit quominus veniret, postremum valediceret, atque postremam grati animi significationem admirationemque praeberet. Quid plura? Ignotos quoque festinata eius mors dolore affecit!

Quoniam vero «non cum corpore extinguuntur magnae animae», placide quiescas o colende Christi sacerdos, o lucidum Christianae pietatis decus, tuaque exempla imitentur qui miseris succurrere didicerunt: miserorum enim pater tu vocari potes.

Prof. IOHANNES BAPT. BELLISSIMA.

VERGILIUS AD CILNIUM MAECENATEM

Quamvis nulla mihi Pario de marmore sedes emineat, nec stet regali mensa paratu, nec mihi sublimi sinuet se porticus arcu, sum nimium felix. Procul urbibus atque tu[multa], hic datur, hic puri libertas aurea caeli.

Debueram tecum Maecenas, usque manere? Nobis difficile est imitari gaudia, corde nil referente; semel factos inducere vultus difficile est nobis; animus ni suggerat intus, nec bene perfuso risus componitur ore, nec bene castaliae respondent verba Camenae.

Odi servorum vulgus strepitusque viarum. Sola quies nobis placeat quaesita labore assiduo; stabiles exopto figere tandem rure lares. Tantum concedant Numina vati! Parva equidem, fateor, tamen illibata voluptas: nec mea mens alia stimulata cupidine flagrat.

Commodius quid rure? Quid? Anne sit apta [quieti] Roma? Bonis studiis Tyberini fluminis unda? Iam nimium, Maecenas, iam concedis amorem ingeniumque gravi cause illaetabilis urbis! Huc animum sensusque tuos compelle benignus, arbitrio compelle meo; iam rure quiesce. Hic tibi liberius nobiscum tempus agetur, quale nec in rigido luco traducitur Haemi.

Nil opus invidia est; procul absit gloria vulgi, quae breviter volitans mutantes occupat auras.

Sic tu secretis possis bene vivere silvis, ut tibi nulla diem perturbet cura serenam! Iamque veni: renuens ingratos linque labores; florigeris laus magna tibi tribuetur in agris.

* * *

Rura fuere Deis primum quaesita benignis, rura reluctant potuerunt pellere morbos, rura quidem recreant animos studiumque co[lendi], quaslibet et curas medio de corde resolvunt. Aspice curvatos pomorum pondere ramos, ut sua, quos peperit, fetus vix sufferat arbor; aspice labentes arguto murmure rivos. Ecce petunt rupes, saltantes saxa capellae, en referunt haedis praebentes ubera lactis. Pastor iucundum modulatur arundine carmen. Interea, vario redimitae flore puellae dolia demergunt rimosi fontis in undas, et resonant crebris silvae mugitibus altae.

* * *

Iam tu, Maecenas, quoniam munimen adauges et mihi permittis deducto ludere versu, annue frugiferosque veni stimulatus in agros. Hic non, cum primo sparguntur lumine colles, ante fores queritans densatur turba clientum; hic non consurgunt motus trepidique tumultus, qui tristes luctus pariunt caedesque cruentas (heu quot lugentes viduas puerosque relictos commiserans vidi!). Lascivus pectora luxus non hic oblitus iuvenum, dissuasor honesti. Non hic saltantem vulgo plaudente Cytherin cernes, subtiles quae vestes molliat atque languidulis oculis plures desperdat amantes. Ignorant tacitae silvae viridesque recessus turpia quae manant e celsis crimina rostris et qua fulgentes madeant cuppedine fasces. Callida quae doceat structae fallacia mentis rugosi agricultae ignorant duriq[ue] bubulci.

At quid vana loquor? Quid te succendere [conor]?

Nostras qui viridi segetes circumdare sepe consentis, nec non validos submittere tauros, huc, huc, Maecenas, propera: celebraberis hic [tu].

* * *

Omnia nunc rident, exsultans terra decoram induit vestem, florens nunc parturit arbos, avia nunc resonant avibus virgulta canoris.

Te nunc grata rogat, validum te Musa patro[rum] num, ut tandem venias nostrum visurus agellum, hospes et accipias toto de pectore munus, quo te, Maecenas, cupio dimittere laetum.

* * *

Nec calamis vates sileant, nec voce magi[stri].

Cantabunt coram Moeris fidusque Menalcas et calamos Mopsus iunctos inflare peritus et Damon, docilem sibi qui construxit avenam. Plaudent concordes Lycidas et Lyctius Aegon, saltantes Satyri peragunt paeonia circumque alte conclamans astabit lecta iuventus. Daphnium pastorem nos ut laudavimus olim, Daphnium, qui tenero sensu nos semper amavit institutique leves thiasos inducere Bacchi, Numinis ac frontem nigris redimire corymbis, nostrum praesidium te nunc tollemus ad astra.

* * *

Nondum iussa dedi. Subito si veneris, ultro silvestrem gracili modulabor arundine Musam. Tunc ego cantabo corylos humilesque myricas, irriguos saltus, fecundi munera ruris, convales nigrasque specus Dryadesque sorores.

Te duce cecropii mellis redolentia dona, pampinea vites et gramine pascua laeta exsequar. Ipse canam segetes, quo sidere glebas vertere conveniat; pecori qui cultus habendus, nec non arboribus. Cereris blandique Lyaei instituam ritus. Descendent montibus altis capripedes Fauni, capti dulcedine cantus. Pan quoque descendet praecinctus cornua pinu, Pan qui pastores vigilantes curat et agnos.

* * *

Huc ades, o nostrum columen: tibi florea [plenis] serta ferunt Nymphae calathis; tibi munera Phyllis

iamque parat; dulces miscet Mnasylos odores; narcissos pueri connectunt suavibus herbis consparguntque vias ramis. Formosus Alexis, qui nuper stolidum sprevit Corydonis amorem, obvius occurrens celebrabit nobile nomen, flores ipse gerens. Maecenas, nonne videtur esse satis, quamvis tu regibus ortus, honoris? O tantum libeat tecum tibi sordida rura

atque humiles habitare casas et figere dammas
balantumque gregem rivo mersare salubri!

Sis bonus aspiraque mihi, dum carmine Divis
grates persolvam! Maecenas, urbe relicta,
huc accede libens: te vult cantare Menalcas,
teque volunt nostri tandem cognoscere colles.

Post haec, Romulea, Maecenas, urbe manen-
[bis]
linquere nec poteris spatiose Caesaris aedes?
Quid iuvat o toties nitidas ascendere scalas?
Quid residere iuvat, longas audire querelas
cum debes, mersum latebris educere verum?
Adde, quid alterius sub nutu flectere frontem,
quidve domus prodest Phrygiis innixa colum-
[nis]
Quod tu marmorei egrediaris limine tecti,
anxia sollicitis curis non corda levantur,
non minus ex oculis lacrimae funduntur amarae.

Ambiguis quoniam studiis curisque gravati
vivitis (haud dubito totam recludere mentem)
praeveniens annos, urget vos cana senectus.
Nunc tu, Maecenas, facilis dignare quod opto:
iamque veni; nostros placeat descendere clivos.
Quem mihi si cupido tantum concedis honorem,
ut nostras venias segetes visurus optimas,
Maecenas, causae nostrae defensor, amice,
qui nobis tacitis permittis vivere silvis,
o liceat, praeter genialis dona Camoenae,
quae sum pollicitus, cyathum praebere Falerni
solventis curas! Liceat sub palmitis umbra
demonstrare tibi quam pro sit saepe virentis
arboris, immemores urbis, prandere sub umbra!

Ast ego quid fando pergo consumere tempus?
Iam te gramineo venientem tramite cerno,
clivos per virides; avidas coniungere dextras
iam datur atque frui tandem sermone decoro.
Iam facis o quodcumque volo; meus usque ma-

[nebis.]

Prosequar interea, Maecenas, ipse iuvencis
exercere solum; palis adiungere vites
agrestesque piros cultu mollire; subactas
exsaturare fino terras, dum nubila pendent.
Nec me poeniteat, cum serus ovile revisam,
si qua iacebit ovis, partu resoluta recenti,
huc humeris portare meis foetumque trementem
ferre sinu matri. Clausis praesepibus unquam

non deerunt frondes; nec erunt compendia lucri,
destruat ut niveos venalis caseus agnos,
nam mihi praecipuo foetura coletur amore.

Est mihi, praeter agros, excultus floribus hor-
[tus,

quem prope pellucens allambit gramina rivus.
Hic fragrans laurus densas invitat ad umbras
lectorique parat faciles iucunda lepores,
lumine dum ramos distentos Phoebus inaurat,
frondes inter ovans. Liquidas hic pendet in un-
[das

lenta salix, apibus quae totum pascitur annum.

Haud procul inde, domus queru celatur
[opaca,

parva domus, domino placidum quae praebet
[asylum.

Hanc circum volitant niveae, mea cura, colum-
[bae;

hanc nostram reduces dicunt servantque pena-
[tes.

VINCENTIUS POLYDORI.

CERTAMINA POËTICA

His diebus cognitus est exitus certami-
nis poëtici ex legato Ruspantinio a Studio
Urbis indicti. Victor renunciatus est P. VI-
CTORIUS GENOVESI noster, carmine cui
titulus: *In mortem Guillelmi Marconi*. Clari-
rissimo viro amplissimas gratulationes pro
meritis deferimus.

De certamine autem Hoeufftiano anni
MCMXXXIX, ab Academia Regia Disciplina-
rum Nederlandica relata sunt quae se-
quentur:

« De viginti duobus carminibus ita est
iudicatum:

Praemium aureum reportavit Carmen
c. t. *Iuventus Renovata*. Sumptibus Legati
in volumen recipientur carmina q. t. *De
Latinis Musis excolendis Sermo et Soli-
tudo*, si poëtae eorum scidularum aperien-
darum dederint veniam.

Sequuntur omnium carminum nomina:

1. *Mors discipuli mei in fluctibus*. 2. *Pi-
latus*. 3. *Balnearia*. 4. *De Latinis Musis*

*excolendis Sermo. 5. Solitudo. 6. Idyllium
Natalicum. 7. De Miraculis in Nativitate
Domini Romae factis. 8. Pax. 9. Labor
in Campis. 10. Iuventus Renovata.
11. D. Alagherii — Francisca Ariminensis.
12. Filioli et Pater. 13. Pontificis pre-
atio. 14. Via Cassia. 15. Ad Europam de
Publica Pace. 16. Pax una triumphis in-
numeris potior. 17. a) Pacis imploratio;
b) Flos in muri foramine. c) Tritici se-
mentis. 18. Evangelii Praecones. 19. Val-
lis Lacrumarum. 20. Tenebrae et Lux.
21. Romani perpetuque Imperii fundato-
res. 22. Callicratidas.*

Ad novum certamen cives et peregrini
invitantur his legibus, ut carmina latina
non ex alio sermone versa nec prius edita
argumentive privati nec quinquaginta ver-
sibus breviora, nitide et ignota iudicibus
manu scripta ante Kal. Ian. a. MCMXLI
mittantur ad “het Bestuur des Koninklijke
Nederlandsche Akademie van Wetenschap-
pen, Trippenhuis, Amsterdam”, munita
sententia, item inscribenda scidulae obsi-
gnatae, quae nomen et domicilium poëtae
indicabit. Ceterum iudicibus gratum erit,
si poëtae in transscribendo portable prelum
britannicum (*type-writer*) adhibuerint, ac
si, quemadmodum in editionibus poëtarum
fieri solet, sextum quemque versum nu-
mero insigniverint.

Praemium victoris erit nummus au-
reus quadringentorum florenorum. Carmen
praemio ornatum sumptibus ex Legato fa-
ciendis typis describetur eique subiungetur
alterum laude ornatum, si scidulae ape-
rienda venia dabitur. Id autem ante Kal.
Iul. proximas fieri debet.

Exitus certaminis postremum in con-
ventu Ordinis mense Aprili pronuntiatur,
quo facto scidulae carminibus non in
volumen receptis additae Vulcano tra-
dentur.

P. SCHOLTEN,

Ord. lit. acad. reg. ab actis.

Hisce addere nos possumus utriusque
carminis magna laude ornati unum esse
auctorem, IOSEPHUM MORABITO, nostrum
et ipsum, cui, pariter, gratulamur ex
animo.

A. R.

ROMA SACRA

**Homilia a Ssno D. N. Pio Pp. XII inter
Missarum sollemnia in templo Vati-
cano dicta die Christi anastasi sacra
huius anni MCMXL.**

VENERABILES FRATRES AC DILECTI FILII,

« Exsultet iam angelica turba caelorum; ex-
sultent divina mysteria... gaudeat et tellus tan-
tis iradiata fulgoribus! » (*Miss. Rom.*, Sab. S.).
Silent maestissimae sacrorum vatum lamenta-
tiones, ac templa, deposito squalore, festivis
concentibus festivisque ornatibus resident,
ipsumque Crucis trophyum victoriae palma de-
corat. Divinus enim Redemptor de triumphata
morte vitor surrexit, nobisque, quasi sacram
hereditatem, vitam, pacem, salutem attulit.

Quodsi in praesens populi fere omnes, vel
saeviante bello exagitati, vel futuri temporis di-
scrimina reformidantes, anxia trepidatione labo-
rant, Paschalia tamen Sollemnia mortalium ani-
mos ad superna gaudia revocant, easque revi-
viscere augerique iubent, quibus tantopere indi-
gemus, christiana fidei, spei caritatisque vir-
tutes. Atque utinam, Venerabiles Fratres ac Di-
lecti Filii, quemadmodum hodie Nostrum ve-
strosque animos caeleste gaudium perfundit hi-
sce virtutibus altum, ita ubique terrarum homi-
nes universi sacram huius diei admonentem vo-
cem audiant, sacraque illa afficiantur laetitia,
quaenam potest huius vitae mulcere dolores,
lacrimas detergere, anxitudinesque pacare. Eos
equidem summo Nos maerore recogitamus, quo-
rum menti divinae veritatis lumen non affulget,
quibusque datum non est in aerumnis, quibus
anguntur, e supernis sedibus spem haurire falli
nesciam verique nominis solacium. Eos igitur
omnes ut mortis Triumphator superna sua luce
collustret precamur, ac flexanima gratia sua ita

renovatos conformet, ut et ipsi paschalia adipiscantur gaudia, pignora ea quidem sempiternae beatitatis. Singulis nempe hominibus sacra Iesu Christi Anastasis, quam hodie festivo more recolimus, spiritualis renovationis principium exstet, ut ex ea, quod historia luculentissime edocet, novus reapse saeculorum natus est ordo.

Etenim, postquam «devicto mortis aculeo» (Hymn. Ambr., *Te Deum*), Christus Dominus credentibus aperuit regna caelorum, altera aetas, eaque felicior, universo humano generi affulxit. Siquidem, veluti cum primo mane e proceris montium verticibus sol emergens, nebulas caliginesque dispellit, ac lucem, calorem vitamque reducit, ita Iesus Christus e sepulcro vivus resurgens «fugat scelerata, culpas lavat... reddit innocentiam lapsis... maestis laetitiam; fugat odia, concordiam parat...» (*Miss. Rom.*, Sab. S.). Apostoli, qui pavidi antea ac trepidi suum deseruerant Magistrum, postquam eius de inferorum potestate victoriam mirabundi videbunt, nutantem fidem suam confirmarunt, suisque in animis paene restinctam exsuscitarunt divini amoris flammarum. Superna igitur virtute fredi supernaque gratia adiuti, ad novam illam, quam a Iesu Christo spiritualem vitam hausebant, participandam cum ceteris omnibus sese compararunt, ad universumque terrarum orbem non cruentantibus armis, sed veritate caritateque subigendum. Quapropter «in omnem terram exivit sonus eorum, et in fines orbis terrae verba eorum» (*Ps. XVIII*, 5; *Rom.*, X, 78). Pagi, oppida ac frequentissimae urbes, novo lucis appulsu experrecta, novoque amoris afflato excitata, se renovanda senserunt. Atque ubique gentium sanctissima iidem Apostoli sua ponunt vestigia, inibi, quasi exorto vere novo, miri sanctitudinis flores dehiscunt suavemque odorem redolent; invicti nempe christiana fidei confessores propagatoresque, candidae virginis, quea sua castimoniae lilia illibata servant, ac strenui martyres, qui victoriae palmas suo profuso sanguine consecrant. Martyres dicimus tam plurimos, qui hac praesertim in alma Urbe Romani imperii christianique nominis capite, Catholicae Ecclesiae fundamenta suo cruore solidarunt; quique, mortem victoriamente anhelantes, tam intrepido pectore rugientibus leonibus obstitere, ut Sancti Ignatii, Antiochenae Ecclesiae Episcopi, grandiloqua illa verba unicuique eorum tribui queant: «Fru-

mentum Christi sum; dentibus bestiarum mortal, ut panis mundus inveniar!» (S. Hieron., *De Script. Eccles.*, c. 16).

Atsi, ut diximus, Ecclesiaeque annales prae dicant, Iesu Christi de morte triumphus mirandam prorsus attulit totius mundi restorationem renovationemque, nos etiam in praesens, qui divini Redemptoris persecuti vestigia volumus, spiritualis restorationis formam in nosmet ipsis debemus studiose laborioseque referre. Hoc quidem — ut periclitando novimus omnes — haud facilis res est; nam eiusmodi renovatio virtute christiana solummodo efficitur; virtus vero, cui humana infirmitas obstat, vim postulat atque imperat, ut suam eadem quisque vitam informet.

At vero Christus Dominus, Venerabiles Fratres ac Dilecti Filii, non modo nobis praecepta dedit; non modo eadem praecepta mirabili suea vitae exemplo confirmavit, sed superna etiam auxilia nobis pollicitus est, nobisque demisse enixeque poscentibus benignitate maxima continenter eadem dilargitur. Iesu Christi igitur asseclis nihil difficile volentibus; immo etiam, ut experiundo novimus, quo acrior collectatio erit adversus «potestatem tenebrarum» (cfr. *Luc.*, XXII, 53; *Ephes.*, VI, 12), eo dulcior, eo suavior victoria. Omni ope igitur omniq[ue] nisi contendendum est «ut quomodo Christus surrexit a mortuis per gloriam Patris, ita et nos in novitate vitae ambulemus» (*Rom.*, VI, 4), utque «abnegantes impietatem et saecularia desideria, sobrie et iuste et pie vivamus in hoc saeculo» (*Tit.*, II, 12). Ita quidem ut «expoliantes... veterem hominem cum actibus suis, et induentes novum, eum qui renovatur in agnitionem, secundum imaginem eius, qui creavit illum» (*Col.*, III, 9-10) hoc reapse feliciter fiat «ut et qui vivunt, iam non sibi vivant sed ei, qui pro ipsis mortuus est et resurrexit» (*II Cor.*, V, 15).

Si hac agendi ratione, quam, ut vidimus, Apostolus gentium tam dilucide describit vehementerque commendat, vitam conformabimus nostram, sacra Paschatis sollemnia id nobis singulis universis afferent, ut indefatigabili labore vivam in nobis ipsis Iesu Christi imaginem nostris moribus exprimamus, atque adeo in procelsis ac tempestatisbus, quibus hodie mundus formidolose concurrit, in aerumnisque omne genus, quibus tantopere in praesens hominum

vita laborat, superna fruamur pace, immortalium bonorum spe reficiamur, ac caelestibus repleamur solaciis. Etenim, «si commortui sumus, et convivemus; si sustinebimus, et conregnabimus» (*II Tim.*, II, 11-12); si compati timur, et conglorificabimus (cf. *Rom.*, VIII, 17).

At aliud etiam in causa est, Venerabiles Fratres ac Dilecti Filii, cur vobis cunctisque hominibus spiritualem eiusmodi per Christum renovationem restorationemque vehementer commendemus. Hoc videlicet necessarium opus non modo privata singulorum vita privatumque bonum postulant, sed totius etiam humanae consortio supra salus. Idque potissimum hoc temporum discrimine, dum tristissimae res oculis obversantur omnium ac vel formidolosiores in posterum reformidantur. Nostis enim quae nobis aetas inciderit. Populorum concordia misere diffracta iacet; pacta converta, quae data utrumque fide solemniter confirmata fuere, interdum ex una parte solummodo, nec mutuus rationibus antea transactis definiteque compotis, vel immutantur, vel omnino infringuntur; ac vox silet fraternali amoris fraternaeque necessitudinis. Quidquid hominum mens tentando experiendoque peperit, quidquid est virium, quidquid fortunae divitiarumque, id fere omne vel ad bellum gerendum, vel in armorum apparatus confertur crescentem cotidie magis. Quae ad populorum prosperitatem ad auctioremque rerum progressionem gignebantur, ea in praesens, mutato cursu mutatoque ordine, in eorumdem extitum ruinamque convertuntur. Languent, intercepta insidiis omne genus, pacifica commercia atque adeo tenuiorum praesertim civium classes rerum inopia laborant. Ac praeterea — quod deterius est — dum odio similitateque infuscantur animi, multis iam locis, terrae, maria ipsumque caelum, excelsa sempiternae patriae imago, fraterna caede foedantur. Et iura etiam, quibus exculta gentes inter se continentur, non semel violata summo maerore cernimus: unde misere est factum ut urbes non munitae, agricolarum pagi ac vici igneis sint glandibus exterrita, incendio absumpta, ruinisque vastata; utque inertes cives, ac vel ipsi infirmi, vacillantes senes innocentesque pueri e domo sint deturbati ac saepenumero morte confecti.

Quibus quidem ingavescentibus malis quota spes remedii reliqua erit, nisi quae oritur a Christo, ab eius afflato, ab eiusque doctrina,

quae in ipsis Civitatis venas saluberrime influat? Christus siquidem unus sua lege potest suaque gratia ut privatos, ita publicos renovare ac redintegrare mores; iustum iurum officiorumque aequilibritatem restituere; immodicum potiundarum rerum studium temperare; contine cupidinem; ac districtam iustitiam effusa caritate sua consummare atque perficere. Qui potuit nempe imperare ventis ac tempestatis, ferique maris undas sedare tranquillasque reddere, ille unus itidem potest hominum voluntates ad concordiam fraternumque amorem influctere; idque efficere ut — rebus omnibus inter gentes non vi, sed veritatis, iustitiae caritatisque ratione sponte feliciterque compositis — excidant gladii ac fluant arma de manibus, quae amico foedere tandem aliquando coniungantur.

Nos igitur, qui, ut paternum erga omnes gerimus animum, ita maerentes filiorum luctus angoresque participamus, a divino Redemptore, hoc sollemni laetoque die, supplici prece contendimus ut Regibus ac Principibus cunctoque populo christiano pacem, concordiam et unitatem largiri dignetur (cf. *Litan. Sanctorum*). Amen.

ANNALES

Europaeum discrimin

Auxilia ab heroicis Finnis, ut in superiori eventuum recensione nostra diximus, invocata, promissa equidem sunt ab Anglis Gallisque, qui tamen ea mittere nequiverunt, negante Scandia eorum transvectionem per suum territorium, quod in neutris partibus esset. Suecia tantum se pacis interpretem esse posse cum Russia declaravit, ad quam Finni misere coacti sunt. Quae vero pax invicto populo imposita! Profecto Russicae ditioni addicta sunt Careliae hystris cum Vipuri urbe, Viborgi sinu insulisque, Ladoga lacus ripae ad occidentem solem et septentrionem spectantes cum urbibus Kexholm, Sortalava, Suojarvi; plures insulae Finnici sinus; territorium ad Merhjarvi orientem cum urbe Kuolajarvi parteque Rybatchi,